

Open brief aan de burgemeester van Amsterdam, de edelachtbare heer E. van der Laan, door Prof. F. Esack

Johannesburg, 30 oktober 2015

Geachte heer Van der Laan,

Ik richt mij tot u als Zuid-Afrikaanse veteraan in de vrijheidsstrijd in mijn land. Veel Zuid-Afrikaanse vrijheidsstrijders hebben destijds als balling in uw stad een gastvrij welkom gevonden. Anderen bezochten uw stad als gast van de anti-apartheidsolidariteitsbeweging in uw land.

Met diepe verontrusting vernam ik dat de stad Amsterdam van plan is om samen te gaan werken met de Israëliische stad Tel Aviv, dan wel samenwerking tussen bedrijven, organisaties e.d. uit beide steden te faciliteren. Als anti-apartheidsveteraan herinner ik mij de ondersteunende rol die uw stad speelde bij het overwinnen van apartheid. Ik roep u op om een even ondubbelzinnig standpunt in te nemen tegen Israël's apartheidsbeleid en -praktijken ten aanzien van het Palestijnse volk.

In de jaren tachtig verklaarde de burgemeester van Amsterdam, Ed van Thijn, de stad tot 'anti-apartheidsstad'. Uw stad stond massale protesten tegen apartheid toe die door anti-apartheidsorganisaties waren georganiseerd. Amsterdam bood ook onderdak aan de officiële vertegenwoordiging van het Afrikaans Nationaal Congres.

Een paar maanden na zijn vrijlating uit de gevangenis bracht Nelson Mandela een bezoek aan Nederland. Hij werd toegejuicht door meer dan 20.000 mensen toen hij samen met zijn vrouw Winnie op het balkon van de Stadsschouwburg verscheen.

In Zuid-Afrika weten we dat Amsterdam trots is op zijn bijzondere relatie met Nelson Mandela en daarom vorig jaar een park naar hem heeft vernoemd. Wij prijzen de stad voor de rol die Amsterdam speelde om de apartheid te overwinnen.

Mandela sprak in 1997 in Pretoria over Palestina. Hij waarschuwde dat Zuid-Afrika na het bereiken van zijn vrijheid niet in de val moest lopen om zijn handen af te trekken van de moeilijkheden van anderen. 'Wij weten maar al te goed dat onze vrijheid niet compleet is zonder de vrijheid van de Palestijnen', voegde hij daaraan toe.

De schendingen van de rechten van het Palestijnse volk door Israël zijn keer op keer veroordeeld door organen van de Verenigde Naties. Het Internationaal Gerechtshof in Den Haag bepaalde in een gezaghebbende uitspraak dat de Muur die Israël op Palestijns grondgebied bouwt en alle nederzettingen op de bezette Westelijke Jordaanoever en in Oost-Jeruzalem illegaal zijn en dat Israël deze activiteiten onmiddellijk moest stopzetten, de Muur moest afbreken en de schade voor de Palestijnen moest compenseren.

Israël heeft keer op keer aangetoond minachting voor deze uitspraken en resoluties te hebben door voort te gaan met de bouw van de Muur en de nederzettingen. Mag ik u eraan herinneren dat op dit moment – in strijd met het internationaal recht – rond de 600.000 Israëliische kolonisten op de bezette Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem, leven?

Wij kunnen dagelijks constateren dat de situatie van de Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza steeds verder verslechtert. De illegale bezetting en de blokkade van Gaza hebben een desastreus effect op de Palestijnse economie en dus ook op het leven van de Palestijnen.

Sommigen van ons, oud-vrijheidsstrijders, hebben de situatie zelf kunnen waarnemen en zijn tot de conclusie gekomen dat de situatie van de Palestijnen die onder Israëliëse bezetting leven erger is dan wat wij hebben ervaren onder de apartheid in Zuid-Afrika. Zelfs Palestijnen die in het huidige Israël wonen, hebben te maken met vijftig wetten die hen op tal van levensterreinen achterstellen.

Wij zijn ons bewust van de verschrikkelijke misdrijven die in veel Europese landen tegen joden zijn begaan, in het bijzonder voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook zijn wij op de hoogte van een afschuwelijke toename van het antisemitisme in delen van Europa. Ons 'Nooit meer!' moet echter voor alle mensen gelden: 'Nooit meer, voor enig volk!' De verheffing van een bepaalde groep slachtoffers uit de geschiedenis boven een andere groep – nu zijn Palestijnen het slachtoffer – is een andere vorm van racisme. Europa kan zijn rol in de geschiedenis van het demoniseren van joden niet goedmaken door zijn ogen te sluiten voor het lijden en de verdrijving van de Palestijnen.

Wij willen ons een Amsterdam en een Nederland herinneren dat toevlucht bood aan Anne Frank, en dat steun bood aan Zuid-Afrikaanse anti-apartheidsactivisten. Wij willen niet dat Nederland weer het Nederland wordt dat bezettingen steunt en verdedigt. Wij willen u ons herinneren voor uw steun aan Mandela, niet voor het uitzenden van Hendrick Verwoerd naar Zuid-Afrika. Wij willen u in gedachte houden voor de steun aan de bevrijding en niet voor de invasie en bezetting van ons land.

Hoe wilt u dat de Palestijnen onder bezetting u zien? Laat ons alstublieft weten dat zorg om het imago van Amsterdam verder gaat dan wat politiek opportuun is.

Ik roep u op om in lijn met Mandela's opvatting te handelen door geen samenwerking met Tel Aviv-Jaffa aan te gaan of te faciliteren.

Blijf alstublieft aan de goede kant van de geschiedenis staan. Zeg 'Nee tegen apartheid en bezetting'!

Hoogachtend,

Farid Esack